

Riksrevisjonens undersøkelse om bruk av tjenestekjøretøy i Statens vegvesen

Rapportert i Dokument 1 (2025–2026)

Revisjonen er gjennomført som en del av Riksrevisjonens revisjon av disposisjoner i henhold til

- lov om Riksrevisjonen § 4-3 tredje ledd
- INTOSAls standard for etterlevelsesrevisjon (ISSAI 4000)
- Riksrevisjonens faglige retningslinjer for etterlevelsesrevisjon

Innhold

1	Innledning	5
2	Mål og problemstillinger.....	7
2.1	Problemstillinger.....	7
2.1.1	Problemstilling 1	7
2.1.2	Problemstilling 2	7
2.2	Avgrensning	7
3	Revisjonskriterier	8
3.1	Kriterier for dokumentasjon og rapportering av lønnspliktige opplysninger	8
3.2	Generelt om skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy	9
3.3	Kriterier for internkontroll og oppfølging	9
4	Metoder	11
4.1	Problemstilling 1	11
4.1.1	Utvalg	11
4.1.2	Analyse.....	12
4.2	Problemstilling 2	12
4.2.1	Dokumentanalyse	13
4.2.2	Intervju.....	13
5	Funn.....	14
5.1	Statens vegvesen oppfyller ikke plikten til å dokumentere bruk av tjenestekjøretøy	14
5.1.1	Krav til å dokumentere opplysninger om bruk av tjenestekjøretøy	14
5.1.2	Mange tjenestekjøretøy har ikke kjørebok	15
5.1.3	Mange tjenestekjøretøy mangler registreringer og opplysninger i kjørebøkene	16
5.2	Statens vegvesen kontrollerer og dokumenterer ikke i tilstrekkelig grad skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy	17
5.2.1	Krav til arbeidsgiver om å rapportere skattepliktige naturalytelser	17
5.2.2	Skriftlige rutiner for bruk av tjenestekjøretøy	18
5.2.3	Bruk av tjenestekjøretøy i tjeneste	19
5.2.4	Privat bruk av tjenestekjøretøy.....	20
6	Konklusjon.....	22
6.1	Statens vegvesen dokumenterer ikke all bruk av tjenestekjøretøy.....	22
6.2	Statens vegvesen sikrer ikke at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir innrapportert	22
7	Referanseliste.....	24

Tabelloversikt

Tabell 1	Oversikt over regnskapsførte kostnader knyttet til tjenestebilene	6
Tabell 2	Fordeling av ulike typer disponerte kjøretøy i perioden.....	11
Tabell 3	Utvalgte tjenestekjøretøy fordelt på kjøretøytype	12
Tabell 4	Oversikt over arbeidsreiser til/fra bosted i kjørebøker og innrapportert til Skatteetaten	20

Figuroversikt

Figur 1 Fakta om tjenestekjøretøyene	5
Figur 2 Kontroll av om tjenestekjøretøy har kjørebøker i perioden 2022–2024	16
Figur 3 Retningslinjer for bruk av tjenestekjøretøy	19

Faktaboksoversikt

Faktaboks 1 Statens vegvesens kjøretøy	15
--	----

1 Innledning

Internrevisjonen i Statens vegvesen avdekket i perioden 2023–2024 systematisk svikt i virksomhetens systemer og kontrollrutiner for bruk av tjenestekjøretøy.¹ På bakgrunn av dette og tips som Riksrevisjonen har mottatt, har Riksrevisjonen valgt å undersøke om Statens vegvesen har etablert systemer og rutiner som sikrer at opplysningene om ansattes skattepliktige ytelser ved bruk av tjenestekjøretøy er korrekte.

Statens vegvesen er et forvaltningsorgan og en statlig tjenesteprodusent underlagt Samferdselsdepartementet. De har ansvar for å planlegge, bygge, drifte og vedlikeholde riksveiene i Norge og fungerer som byggherre og bestiller av relaterte tjenester.² I 2024 hadde de 5 087 ansatte, utførte 4 661 årsverk og forvaltet en tildeling på 41,6 milliarder kroner.³

Statens vegvesen jobber for et effektivt, miljøvennlig, trygt og fremtidsrettet transportsystem. Dette gjør de gjennom tre roller: byggherre, myndighetsorgan og fagorgan. De fremmer trafikksikkerhet og miljøhensyn i vegsektoren, utarbeider retningslinjer for veitrafikk, trafikantopplæring og kjøretøy og fører tilsyn med disse. De utfører også myndighetsoppgaver knyttet til samfunnssikkerhet, som å vurdere risiko og sårbarhet, styrke infrastrukturen mot klimaendringer og sikre beredskap på riksveiene.⁴

I arbeidet med å kartlegge, vedlikeholde og bygge Norges riksveinett på om lag 10 600 kilometer har tjenestekjøretøy en sentral rolle. Kjøretøyene må kunne kjøre lange avstander, i krevende terreng og i operative beredskapssituasjoner som under ekstremværhendelser.⁵

Figur 1 Fakta om tjenestekjøretøyene

Kilde: Data fra Statens vegvesen, sammenstilt av Riksrevisjonen

Statens vegvesen gjennomførte i 2020 en omorganisering hvor ansvaret for fylkesveiene ble overført til fylkeskommunene, mens Statens vegvesen beholdt ansvaret for riksveinettet. I forbindelse med denne omorganiseringen ble 330 kjøretøy overført fra Statens vegvesen til fylkeskommunene.⁶

¹ V23-022 Ureglementert bruk av tjenestebil, 23.01.2024 – Unntatt offentlighet.

² Instruks for Statens vegvesen 2021.

³ Statens vegvesens årsrapport for 2024. Kapittel 2: Introduksjon til virksomhetens hovedtall.

⁴ Instruks for Statens vegvesen 2021.

⁵ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁶ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

I undersøkelsesperioden 1. januar 2022 til 31. desember 2024 disponerte Statens vegvesen totalt 1 357 statlige kjøretøy som ansatte bruker i tjenesten. Regnskapsførte kostnader for tjenestekjøretøyene i denne perioden utgjør til sammen 353 millioner kroner.⁷

Føreren av kjøretøyet skal være fast ansatt i Statens vegvesen eller ha dispensasjon til å føre tjenestekjøretøyet. Hvert tjenestekjøretøy skal ha elektronisk kjørebok som blant annet registrerer kjørelengde, kjørerute, føreren av kjøretøyet og formålet med reisen. En av grunnene til dette er for å kunne dokumentere privat skattepliktig kjøring overfor skattemyndighetene.⁸

Tabell 1 Oversikt over regnskapsførte kostnader knyttet til tjenestebilene

Kostnadstype	2022	2023	2024
Leasing	31 555 229	34 959 844	54 204 937
Kjøp	6 331 776	4 927 053	12 614 352
Drift/vedlikehold	47 014 400	53 232 924	43 587 764
Drivstoff	21 733 456	22 644 874	20 326 752
Sum	106 634 861	115 764 495	130 733 775

Kilde: Statens vegvesen (kostnader som er fakturert via Ayvens Norge AS)

Hovedregelen i Statens vegvesen er at statlige tjenestekjøretøy skal brukes kun i tjeneste og ikke til private formål. Det er anledning til å bruke tjenestekjøretøyet mellom bopel og arbeidssted dersom kjøringen er en del av en tjenestereise eller et tjenesteoppdrag. I helt spesielle tilfeller kan tjenestekjøretøyet brukes utenom tjeneste. Bruken skal da refunderes Statens vegvesen etter egen sats.⁹

Det følger av skatteloven § 5-12, jf. § 5-10, at bruk av tjenestekjøretøy til private formål som hovedregel er en skattepliktig naturalytelse.¹⁰ Som privatkjøring regnes all kjøring som ikke anses som yrkeskjøring, inkludert kjøring mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og besøksreise til hjemmet.¹¹

Som arbeidsgiver plikter Statens vegvesen å rapportere naturalytelser via A-meldingen¹² og betale arbeidsgiveravgift av dette.¹³

⁷ Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen av 28. mars 2025.

⁸ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

⁹ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517.10.21 Bruk av statens motorvogner.

¹⁰ Med naturalytelse menes enhver økonomisk fordel som ytes i annet enn kontanter, sjekker og lignende betalingsmidler, jf. skatteloven § 5-12 første ledd.

¹¹ B-7-7.1 Generelt. I *Skatte-ABC 2024/2025*. Hentet 28.05.2025 <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/handboker/skatte-abc/gjeldende/b-7-bil--privat-bruk/B-7.015/B-7.016/>

¹² Skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a.

¹³ Folketrygdloven § 23-2 første ledd.

2 Mål og problemstillinger

Målet med undersøkelsen er å kontrollere om Statens vegvesen sikrer at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir dokumentert og rapportert i henhold til gjeldende regelverk.

2.1 Problemstillinger

2.1.1 Problemstilling 1

Dokumenterer Statens vegvesen all bruk av tjenestekjøretøy i kjørebøker slik regelverket krever?

2.1.2 Problemstilling 2

Sikrer Statens vegvesen at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir innrapportert til Skatteetaten slik regelverket krever?

2.2 Avgrensning

Revisjonen omfatter internkontrollen som Statens vegvesen har utført for å rapportere korrekt lønn ved bruk av tjenestekjøretøy i 2022, 2023 og 2024. Revisjonen omfatter ikke øvrig forvaltning av tjenestekjøretøyene.

I denne revisjonen vil vi ikke undersøke om det har forekommet enkeltbrudd på bestemmelsene i skatteregelverket.

3 Revisjonskriterier

I dette kapitlet ser vi nærmere på kriteriene som ligger til grunn for revisjonen.

3.1 Kriterier for dokumentasjon og rapportering av lønnspliktige opplysninger

Av bestemmelsene om økonomistyring i staten (økonomibestemmelsene) kapittel 5.2 om lønn og lønnspliktige opplysninger går det frem at Statens vegvesen skal etablere systemer og rutiner som sikrer at lønn og andre lønnsopplysningspliktige ytelser blir korrekt registrert, beregnet, bokført, utbetalt og rapportert.^{14, 15}

Ifølge økonomibestemmelsene skal bokførte opplysninger være dokumentert på en måte som gjør etterprøving og kontroll mulig.¹⁶ Virksomheten skal registrere opplysninger som er nødvendige for å kunne foreta korrekt utbetaling og rapportering av lønn og andre lønnsopplysningspliktige ytelser. Det skal dokumenteres at opplysningenes er korrekte, før de registreres. Det skal foreligge et toveis kontrollspor, det vil si at bokførte opplysninger skal kunne følges fra dokumentasjon til regnskapsrapporteringen, og at man også kan finne tilbake til de bokførte opplysningene fra regnskapsrapporteringen mellom dokumentasjon, spesifikasjoner og pliktig regnskapsrapportering.¹⁷

Virksomheten skal registrere og bokføre lønn og andre lønnsopplysningspliktige ytelser slik at gjeldende rapporteringskrav overholdes, herunder rapportering til skattemyndighetene. Man skal kunne avstemme rapporterte data mot tilsvarende registrerte og bokførte data i økonomisystemet.¹⁸

Statens vegvesen må derfor ha et system som sikrer at de dokumenterer og rapporterer korrekte opplysninger om bruk av tjenestekjøretøy som kan ha skattemessig betydning i henhold til skattelovgivningen, se kapittel 3.2.

Skatteetaten har i en prinsipputtalelse om krav til dokumentasjon ved bruk av arbeidsgivers bil uttalt: «Formålet med dokumentasjons- og oppbevaringsregler er å kunne etterprøve grunnlaget for pliktig regnskapsrapportering. En dokumentasjon som viser at det skal eller ikke skal bokføres lønn, skattetrekk og arbeidsgiveravgift for en virksomhets personbiler, vil dokumentere at behandlingen av lønn og naturalytelser i regnskapet er korrekt, og skal oppbevares.» Skatteetaten legger videre til grunn at en kjørebok som inneholder tilstrekkelige opplysninger til at det kan tas stilling til spørsmålet om lønnsinnberetning, er tilfredsstillende dokumentasjon etter bokføringsreglene, men at også annen dokumentasjon vil kunne være akseptabel.¹⁹ Uttalelsen gjelder dokumentasjonskravene etter bokføringsloven, men tilsvarende krav til dokumentasjon må også gjelde for statlige virksomheter som ikke er omfattet av bokføringsloven.

Ifølge § 9 i Statens personalhåndbok kapittel 20.²⁰ om alminnelige bestemmelser om bruk av statens motorvogner skal det føres fastsatt kjørebok og driftsjournal for hver motorvogn, og driftsjournalen skal gi oversikt over motorvognens drifts- og vedlikeholdsutgifter og eventuelle inntekter.

Etatene/institusjonene skal gå gjennom driftsjournalen for å føre tilsyn med bruken av kjøretøyet og treffe nødvendige tiltak hvis det viser seg at kjøringen ikke er økonomisk. Bensin- og oljeforbruk per kjørte kilometer skal kontrolleres minst kvartalsvis. Bruk og samtykke til bruk av statens motorvogner i strid med disse bestemmelser anses som tjenesteforseelse, jf. tjenestemannsloven §§ 14 og 15

¹⁴ Bestemmelser om økonomistyring i staten 5.2. første ledd.

¹⁵ Bestemmelser om økonomistyring i staten 4.2 bokstav f.

¹⁶ Bestemmelser om økonomistyring i staten 4.4.5.

¹⁷ Bestemmelser om økonomistyring i staten 5.2.4.1.

¹⁸ Bestemmelser om økonomistyring i staten 5.2.4.4.

¹⁹ Skatteetaten (2010, 12. desember). *Prinsipputtalelse: Bruk av arbeidsgivers bil - krav til dokumentasjon*.

²⁰ Jf. kongelig resolusjon av 11. desember 1981.

(Tjenestemannsloven er opphevet. Paragrafene det vises til i SPH er erstattet av Statsansatteloven §§ 25 og 26) og straffeloven § 171.²¹

Som følge av kravene i økonomibestemmelsene og Statens personalhåndbok må Statens vegvesen føre elektronisk kjørebok for å oppfylle dokumentasjonsplikten. All bruk av tjenestekjøretøy skal dokumenteres med opplysninger om kjørelengde, kjørerute, fører og formålet med kjøringen. Dette er nødvendige opplysninger for å kunne vurdere om det er en skattepliktig naturalytelse, og for å sikre at kravene i skatteforvaltningsloven og skattebetalingsloven etterleves. Det er den enkelte ansatte sitt ansvar å sørge for at all bruk av tjenestekjøretøy registreres korrekt og fullstendig i kjøreboken. Manglende eller mangelfull dokumentasjon kan få skattemessige konsekvenser både for arbeidsgiver og arbeidstaker.

3.2 Generelt om skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy

Det følger av skatteloven § 5-1 første ledd at «enhver fordel vunnet ved arbeid» er skattepliktig. Bruk av tjenestekjøretøy til private formål er som hovedregel en skattepliktig naturalytelse ifølge skatteloven § 5-12, jf. § 5-10. Som privatkjøring regnes all kjøring som ikke anses som yrkeskjøring, inkludert kjøring mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og besøksreise til hjemmet.²²

Sporadisk privat bruk skal ikke utløse fordelsbeskatning. Den private bruken anses som sporadisk når bruken ikke overstiger 10 kalenderdager per år, og samlet privat årlig kjørelengde ikke overstiger 1 000 kilometer. Begge vilkår må være oppfylt for at bruken skal anses som sporadisk.²³

Statens vegvesen skal rapportere naturalytelser via A-meldingen, jf. skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a.

Statens vegvesen skal betale arbeidsgiveravgift av lønn og annen godtgjørelse for arbeid og oppdrag i og utenfor tjenesteforhold som de som arbeidsgiver plikter å innberette, jf. folketrygdløven § 23-2 første ledd. Det følger videre av bestemmelsens tredje ledd at det skal betales arbeidsgiveravgift i den utstrekning naturalytelsene og godtgjørelsene skal tas med ved beregningen av forskuddstrekk etter skattebetalingsloven §§ 5 og 6.

3.3 Kriterier for internkontroll og oppfølging

Statens vegvesen skal etter reglement for økonomistyring i staten (økonomireglementet) § 14 ha etablert systemer og rutiner med innebygd internkontroll, som blant annet skal sikre at økonomistyringen er organisert på en forsvarlig måte og utføres i samsvar med gjeldende lover og regler.²⁴ Videre skal internkontrollen sikre at misligheter og økonomisk kriminalitet forebygges og avdekkes.²⁵

I henhold til økonomibestemmelsene punkt 2.4 første ledd har virksomhetens ledelse ansvar for å påse at internkontrollen er tilpasset risiko og vesentlighet, at den fungerer på en tilfredsstillende måte, og at den kan dokumenteres. Et element i internkontrollen er kontroll av utgifter og inntekter. Kontrollen skal sikre at blant annet lønn og andre lønnsopplysningspliktige ytelser blir håndtert i samsvar med gjeldende lover, regler og avtaler, og at inntekter og utgifter følges opp mot virksomhetens budsjetter og fastsatte planer.²⁶

²¹ Statens personalhåndbok kapittel 20 § 12.

²² Skatteetaten. Punkt. B-7-7.1 Generelt. I *Skatte-ABC 2024/2025*. <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/handboker/skatte-abc/gjeldende/b-7-bil--privat-bruk/B-7.015/B-7.016/>.

²³ Forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven § 5-13-2.

²⁴ Økonomireglementet § 14 bokstav f.

²⁵ Økonomireglementet § 14 bokstav g.

²⁶ Bestemmelser om økonomistyring i staten 2.5.1, 1 ledd.

Statens vegvesen må ha systemer og rutiner med innebygd internkontroll som blant annet bidrar til at det føres kontroll med dokumenterte opplysninger om ansattes ytelser som kan ha skattemessig betydning, som opplysninger fra tjenestekjøretøyenes kjørebok.^{27, 28}

²⁷ Bestemmelser om økonomistyring i staten 5.2 og 2.4.

²⁸ Økonomireglementet § 14.

4 Metoder

I dette kapittelet beskriver vi metodene vi har brukt i undersøkelsen. Vi har besvart problemstillingene i revisjonen gjennom analyse av dokumenter, intervjuer og kontroll av dokumentasjon fra tjenestekjøretøy.

4.1 Problemstilling 1

Dokumenterer Statens vegvesen all bruk av tjenestekjøretøy i kjørebøker slik regelverket krever?

For å undersøke Statens vegvesens internkontroll for å identifisere og rapportere bruk av tjenestekjøretøy, samt forebygge uriktig bruk, kontrollerte vi dokumentasjon fra et tilfeldig utvalg av tjenestekjøretøy fra vår undersøkelsesperiode.

I tillegg har vi gjennomgått dokumentasjon fra tips og varsler som gjelder bruk av tjenestekjøretøy, som Statens vegvesen har behandlet gjennom internrevisjonen. I undersøkelsesperioden har Statens vegvesen behandlet ni varslinger om mistanke om uriktig privat bruk av tjenestekjøretøy.

4.1.1 Utvalg

Statens vegvesen disponerte 1 357 tjenestekjøretøy i undersøkelsesperioden fra 1. januar 2022 til 31. desember 2024.²⁹

Tabell 2 Fordeling av ulike typer disponerte kjøretøy i perioden

Type kjøretøy	Bruksområde kjøretøy	Antall i perioden
Varebil	Blant annet til kjøretøykontroller og kontroll/undersøkelser av vegen	623
Personbil	Blant annet til befaringer og ambulering mellom kontorsteder	541
Lastebil	Blant annet til laboratorie-/feltundersøkelser	16
Minibuss	Kjøretøykontroller langs vegen	10
Motorsykel	Sensorvirksomhet (oppkjøring til førerkort) og tilsyn	167
Totalt		1 357

Kilde: Data fra Statens vegvesen, sammenstilt av Riksrevisjonen

Vi har valgt ut tjenestekjøretøy for kontroll ved å ekskludere kjøretøy som er solgt (392), kondemnert (2), vraket (1) og stjålet (1). Etter denne filtreringen står vi igjen med **961 kjøretøy** som Statens vegvesen disponerte i undersøkelsesperioden. For å sikre en representativ vurdering av tjenestekjøretøyene, tok vi et tilfeldig utvalg på 10 prosent fra hver type av kjøretøy. Denne utvalgsstørrelsen gir oss ikke mulighet til å trekke konklusjoner for hele kjøretøyparken til Statens vegvesen, men den gir oss tilstrekkelig grunnlag til å evaluere internkontrollen med hensyn til observerte feil. Utvalget gir en indikasjon på kvaliteten på og påliteligheten til internkontrollen, og kan bidra til å identifisere områder som trenger forbedring.

Vi innhentet kjørebøker og annen relevant kjøredata for de 97 utvalgte kjøretøyene.

²⁹ Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen av 28.mars 2025.

Tabell 3 Utvalgte tjenestekjøretøy fordelt på kjøretøytype

Type bil	Antall	Utvalg
Varebil	445	45
Personbil	377	38
Lastebil	16	2
Minibuss	9	1
Motorsykel	114	11
SUM	961	97 (10%)

Kilde: Data fra Statens vegvesen, sammenstilt av Riksrevisjonen

4.1.2 Analyse

For å undersøke hvordan Statens vegvesen sikrer at korrekte opplysninger om ansattes skattepliktige fordeler ved bruk av tjenestekjøretøy innhentes og rapporteres til Skatteetaten, har vi kontrollert kjøreboke og annen relevant tilleggsdokumentasjon. Kontrollene ble utført på de utvalgte tjenestekjøretøyene og omfattet følgende punkter:

1. Forekomst av kjøreboke
 - Vi har undersøkt om det foreligger en fysisk eller elektronisk kjøreboke for hvert kjøretøy.
 - Vi har oppsummert totalt antall turer og kilometer for hvert kjøretøy, hvor alle turer lik eller over 1 km ble tatt med i kontrollene.
2. Hull i kjøreboke / perioder kjøretøyet er bruk uten at det er ført kjøreboke

Føreren av kjøretøyet skal registrere total kilometerstand for kjøretøyet i driftsjournalen ved fylling av drivstoff eller lading. Vi har kontrollert om det er perioder med aktivitet i driftsjournalen uten at det er registrert aktivitet i kjøreboken i samme periode.

 - Vi har gjennomført en analyse for å se om det er registreringer i driftsjournalen uten at det er registreringer i kjøreboken i samme periode.
 - Vi har summert opp økningen i kjøretøyenes totale kilometerstand som føreren har registrert i driftsjournalen, for periodene hvor det ikke er aktivitet i kjørebokene. I analysen har vi sett noen åpenbare feilregistreringer av kilometerstand fra føreren, som er tatt ut av analysen.
3. Registrering i kjøreboke

Det skal for hver tur fremgå av kjøreboken hvem som er føreren, og hva som er formålet med kjøreturene.

 - Vi har sjekket om fører av kjøretøyet og formålet med hver tur er registrert i kjøreboken.
 - Vi har summert opp totalt antall turer og totalt antall kilometer registrert i kjørebokene uten at det fremkommer hvem som var fører, og hva som var formålet med turene.

4.2 Problemstilling 2

Sikrer Statens vegvesen at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir innrapportert til Skatteetaten slik regelverket krever?

4.2.1 Dokumentanalyse

For å undersøke hvilke systemer og rutiner Statens vegvesen har for håndtering av privat bruk av tjenestekjøretøy, har vi analysert de interne retningslinjene for bruk av statens tjenestekjøretøy som gjaldt i undersøkelsesperioden:

- *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen*, Versjonsnummer 1.3, sist oppdatert 01.06.21
- Blåboka SVV Kjøretøy. Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy. 10.21 Bruk av statens motorvogner, datert 28.05.2024
- *Retningslinjer: Krav til bruk og håndtering av kjøretøy*

For å kartlegge praksis for bruken av tjenestekjøretøy i Statens vegvesen har vi analysert følgende dokumentasjon:

- oversikt over hvor mange statlige tjenestekjøretøy Statens vegvesen disponerte i undersøkelsesperioden
- oversikt over type bruk / formål med bruken av tjenestekjøretøy i undersøkelsesperioden
- oversikt over registrert bruk av tjenestekjøretøy i undersøkelsesperioden
- dokumentasjon over lønnspliktige ytelser knyttet til privat bruk av tjenestekjøretøy, rapportert til Skatteetaten i undersøkelsesperioden
- dokumentasjon på refusjon for privat bruk av tjenestekjøretøy i undersøkelsesperioden
- oversikt over de totale kostnadene knyttet til tjenestebilene for hvert av årene i undersøkelsesperioden (2022, 2023 og 2024).
- presentasjon: Bruk av tjenestekjøretøy – informasjon til ansatte. Biladministrasjon, fellesfunksjoner og HR, datert november 2024

For å vurdere om Statens vegvesen har etablert et system som identifiserer og rapporterer skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy i samsvar med gjeldende regler i undersøkelsesperioden, sammenstilte og analyserte vi den innhentende dokumentasjonen. Vi sammenlignet også totaloversikten over alle registrerte private turer og arbeidsreiser til/fra eget bosted (2022–2024) med innrapportert skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy til Skatteetaten og refusjon til Statens vegvesen.

Større avvik ville kunne indikere at Statens vegvesens internkontroll, oppfølging og tiltak for å forebygge og identifisere regelbrudd ikke var tilstrekkelig.

4.2.2 Intervju

Vi intervjuet ansvarlige personer i Statens vegvesen for å forstå hvilke systemer og kontroller de hadde for å sikre etterlevelse av regelverket. Formålet har vært å avklare uklarheter og misforståelser, og få svar på spørsmål i forbindelse med undersøkelsen.

Intervjuet ble gjennomført 30. april 2025, og referatet fra intervjuet ble verifisert av Statens vegvesen.

5 Funn

Hovedfunn

Statens vegvesen har svakheter i systemene og rutinene som skal ivareta at reglene for bruk av tjenestekjøretøy etterleves.

- Statens vegvesen oppfyller ikke plikten til å dokumentere bruk av tjenestekjøretøy.
- Statens vegvesen kontrollerer og dokumenterer ikke i tilstrekkelig grad skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy.

5.1 Statens vegvesen oppfyller ikke plikten til å dokumentere bruk av tjenestekjøretøy

5.1.1 Krav til å dokumentere opplysninger om bruk av tjenestekjøretøy

Statens vegvesen må ha et system som sørger for at de dokumenterer og rapporterer korrekte opplysninger om bruk av tjenestekjøretøy som kan ha skattemessig betydning i henhold til skattelovgivningen, se kapittel 3.2. Skatteetaten legger til grunn at en kjørebok som inneholder tilstrekkelige opplysninger til at det kan tas stilling til spørsmålet om lønnsinnberetning, er tilfredsstillende dokumentasjon.³⁰

Som følge av kravene i økonomibestemmelsene og Statens personalhåndbok må Statens vegvesen føre elektronisk kjørebok for å oppfylle dokumentasjonsplikten. All bruk av tjenestekjøretøy skal dokumenteres med opplysninger om kjørelengde, kjørerute, fører og formålet med kjøringen. Dette er nødvendige opplysninger for å kunne vurdere om det er en skattepliktig naturalytelse, og for å sikre at kravene i skatteforvaltningsloven og skattebetalingsloven etterleves.³¹

³⁰ Skatteetaten (2010, 12 desember). *Prinsipputtalelse: Bruk av arbeidsgivers bil - krav til dokumentasjon*.

³¹ Se kapittel 3.1.

Faktaboks 1 Statens vegvesens kjøretøy

Statens vegvesen har disponert 961³² kjøretøy i undersøkelsesperioden 2022–2024.³³ Tjenestekjøretøyene skal dekke alle behov knyttet til bygging, drift og vedlikehold av omfattende riksveinett, i tillegg til virksomhetens ansvar for kjøretøykontroll, opplæring og tilsyn.³⁴

Fordeling av ulike typer disponerte kjøretøy i perioden

Type kjøretøy	Bruksområde kjøretøy	Antall i perioden
 Varebil	Blant annet til kjøretøykontroller og kontroll/undersøkelser av vegen	325
 Personbil	Blant annet til befaringer og ambulering mellom kontorsteder	497
 Lastebil	Blant annet til laboratorie-/feltundersøkelser	16
 Minibuss	Kjøretøykontroller langs vegen	9
 Motorsykkel	Sensorvirksomhet (oppkjøring til førerkort) og tilsyn	114
Totalt		961

Kilde: Informasjon fra Statens vegvesen, sammenstilt av Riksrevisjonen

5.1.2 Mange tjenestekjøretøy har ikke kjørebok

Statens vegvesen opplyser at prosessen med å innføre kjørebooks i alle tjenestebiler fortsatt ikke er sluttført, og per mai 2025 mangler 77 kjøretøy fortsatt elektronisk kjørebok, hvorav 45 motorsykler. Statens vegvesen kan ikke oppgi et eksakt antall over hvor mange tjenestekjøretøy som ikke har hatt kjørebok i vår undersøkelsesperiode, siden dette vil kreve full gjennomgang av alle kjøretøy i hele undersøkelsesperioden.³⁵

De er ikke kjent med om noen kjøretøy har fysiske kjørebooks, og følger ikke opp disse. Hvis det likevel er noen kjøretøy med fysisk kjørebok, så skal disse inneholde samme informasjon som elektroniske kjørebooks.³⁶

Vi har kontrollert kjørebookene til 97 av de 961 tjenestekjøretøyene som Statens vegvesen har disponert i perioden 1. januar 2022–31. desember 2024. Kontrollen viser at 14 av 97 kjøretøy har manglet kjørebok i hele vår undersøkelsesperiode, og at 45 ikke har hatt kjørebok i deler av perioden. I kjørebookene for de kontrollerte kjøretøyene er det registrert over 90 000 turer på til sammen over 2 100 000 kilometer.

Det skal føres driftsjournal for hvert tjenestekjøretøy som skal gi oversikt over motorvognens drifts- og vedlikeholdsutgifter. Føreren har også ansvar for å registrere kjøretøyets totale kilometerstand ved fylling av drivstoff eller lading.^{37, 38} Vår gjennomgang av driftsjournalen til de 14 kjøretøyene uten kjørebok viser at de til sammen er blitt kjørt over 108 800 kilometer i vår undersøkelsesperiode. Det

³² Statens vegvesen har totalt disponert 1 357 kjøretøy i vår undersøkelsesperiode. Kjøretøy som er solgt, konfiskert, vraket eller stjålet i perioden er utelatt fra oversikten.

³³ Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen av 28.03.2025.

³⁴ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

³⁵ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

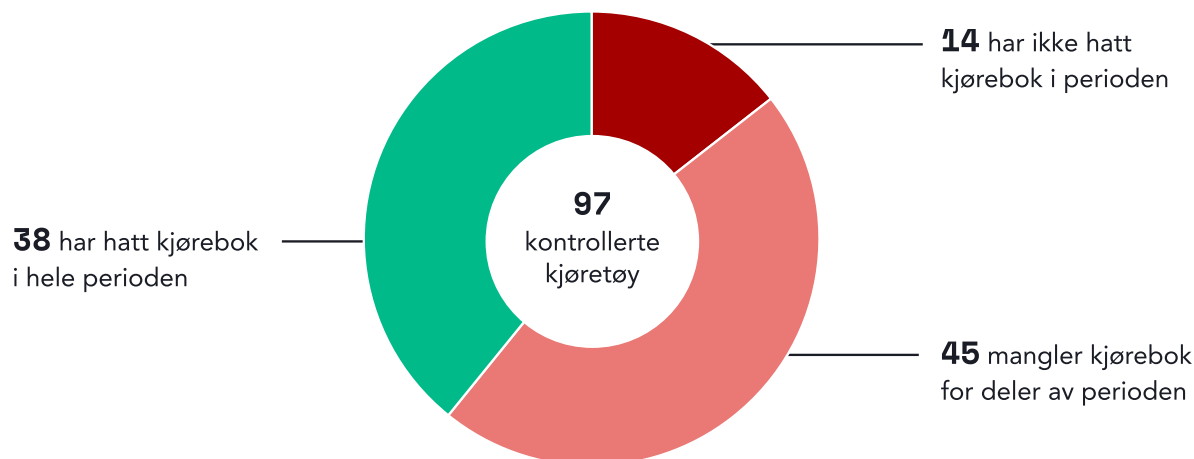
³⁶ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

³⁷ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner.

³⁸ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

foreligger ikke noe dokumentasjon på hvem som var fører, eller hva som var formålet med disse turene.

Figur 2 Kontroll av om tjenestekjøretøy har kjørebøker i perioden 2022–2024

Kilde: Data fra Statens vegvesen, sammenstilt og analysert av Riksrevisjonen

5.1.3 Mange tjenestekjøretøy mangler registreringer og opplysninger i kjørebøkene

Ikke alle turene er registrert, selv om kjøretøyet har kjørebok

Vi kontrollerte om det for de 83 kjøretøyene med kjørebøker som inngår i utvalget vårt, finnes perioder der kjøretøyets driftsjournal viser økt kilometerstand etter registrering ved fylling av drivstoff eller ladning, uten at kjøringen er dokumentert i kjøreboken. Kontrollen viser at 45 kjøretøy var brukt uten at det er registrert i kjørebøkene. Kjøretøyene har til sammen kjørt over 357 000 kilometer som ikke er dokumentert i kjørebøkene. For disse kjøreturene foreligger det ingen dokumentasjon på hvem som var fører, eller hva som var formålet med turene.

Statens vegvesen opplyser at flere av kjøretøyene i utvalget har fått etterinstallert kjørebok i vår undersøkelsesperiode, at noen kjørebøker har hatt tekniske problemer, og at én bil har avinstallert kjørebok på grunn av tunnelvirksomhet. Det har ifølge Statens vegvesen vært utfordringer ved bruk av kjøreboken innenfor noen bruksområder, som kjøring i tunnel.

Statens vegvesen opplyser i intervju at det er mulig for føreren å koble ut kjøreboken, men dette må gjøres bak dashbordet ved å fysisk koble fra ledninger.³⁹

I henhold til interne rutiner skal Statens vegvesen gjennomgå driftsjournalen for å føre tilsyn med bruken av motorvognen. Drivstoff- og oljeforbruk per kilometer skal kontrolleres minst en gang i kvartalet.⁴⁰ For administrasjon av tjenestekjøretøyene benytter Statens vegvesen en ekstern leverandør, Ayvens Norge AS, som håndterer fakturering av alle kostnader, administrasjon av drivstoff- og ladekort, samt avviksrapportering knyttet til kilometerstand, drivstofforbruk og fakturaer.⁴¹

Statens vegvesen opplyser at de har flere kilder for å innhente kjørte kilometer for det enkelte kjøretøyet. I tillegg til oppgitt kilometer fra den elektroniske kjøreboken får de fra Ayvens Norge AS oppgitt kilometerstand fra inntasting ved drivstoff-fyllinger, og fra kilometerstand ved verkstedopphold. De gjør oppmerksom på at informasjonen kan inneholde feil, spesielt fra oppgitt kilometerstand fra

³⁹ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴⁰ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy, versjon 60517*. 10.21 Bruk av statens motorvogn

⁴¹ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

drivstoffylling. Statens vegvesen gjør ingen sammenligning av eller kontroll mellom de ulike metodene. Når de trenger eksakt kilometerstand for det enkelte kjøretøyet, tar de direkte kontakt med føreren. Det blir dermed ikke kontrollert om kjøretøyet har vært brukt uten at dette fremkommer av kjøreboken.⁴²

Statens vegvesen har ikke gjennomført kontroller for å se om det er avvik mellom parkeringslokasjon og neste startpunkt, eller om det er avvik mellom total kilometerstand og lengde på loggførte turer.⁴³

Hvert kjøretøy er utstyrt med enten drivstoffkort (fossilbiler) eller ladekort (elbiler). Kortene kan også brukes til "kjør-videre-produkter" som olje, vindusviskere og vask. Statens vegvesen oppgir ikke om de har særskilte kontroller knyttet til bruken av disse.⁴⁴

Flere av kjørebøkene mangler opplysninger om navn på fører og formål med reisen

Statens vegvesen stiller krav om at det for hver tur skal dokumenteres i den elektroniske kjøreboken hvem som er fører, og hva som er formålet med turen. Hensikten er å kunne innberette skattbar bruk av kjøretøyene og å ha dokumentasjon ved eventuelle kontroller fra Skatteetaten. Ifølge Statens vegvesen skal føreren derfor alltid identifisere seg med sin personlige identifikasjonsnøkkel ved oppstart av hver tur. Dersom føreren ikke logger på med nøkkelen, vil verken førerens identitet eller formålet med turen bli registrert.⁴⁵

Vi har kontrollert om formål med reisen og navn på sjåfør har blitt loggført i kjørebøkene. Kontrollen viser at 79 av de 83 kjøretøyene med kjørebøker som inngår i utvalget, har én eller flere turer hvor verken fører eller formål med turen er registrert. Totalt mangler denne informasjonen for 4,8 prosent av alle registrerte turer i utvalget. Dette utgjør over 4 300 turer på til sammen over 94 600 kilometer.⁴⁶

Statens vegvesen forklarer at feilen kan skyldes tekniske problemer med enheten eller den personlige identifikasjonsnøkkelen. De opplyser at kjøretøyene kan brukes uten å logge på med personlig identifikasjonsnøkkel, men da vil det normalt utløses en kraftig alarm i kjøretøyet med mindre det er et teknisk problem eller alarmen er koblet fra av bruker.⁴⁷

Internrevisjonen i Statens vegvesen har i sine kontroller fra 2023 avdekket at enkelte ansatte har manipulert kjøreboken slik at det ikke fremkommer hvem som har vært fører. De avdekket også at en avdeling har hatt faste identifikasjonsnøkler i hver enkelt bil, slik at ansatte ikke bruker sin personlige nøkkel ved kjøring.⁴⁸

Statens vegvesen opplyser at de ikke har oversikt over hvor mange kjørebøker som mangler opplysninger om navn på fører og formålet med reisen.⁴⁹

5.2 Statens vegvesen kontrollerer og dokumenterer ikke i tilstrekkelig grad skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy

5.2.1 Krav til arbeidsgiver om å rapportere skattepliktige naturalytelser

Bruk av tjenestekjøretøy til private formål er som hovedregel en skattepliktig naturalytelse ifølge skatteloven § 5-12, jf. § 5-10. Som privatkjøring regnes all kjøring som ikke anses som yrkeskjøring, inkludert kjøring mellom hjem og fast arbeidssted (arbeidsreise) og besøksreise til hjemmet.⁵⁰

⁴² Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴³ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴⁴ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴⁵ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴⁶ Turer under 1 kilometer er utelatt fra analysen.

⁴⁷ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁴⁸ V23-022 Ureglementert bruk av tjenestebil, 23. januar 2024 – unntatt offentlighet.

⁴⁹ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁵⁰ Skatteetaten. Punkt. B-7-7.1 Generelt. I Skatte-ABC 2024/2025. <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/handboker/skatte-abc/gjeldende/b-7-bil--privat-bruk/B-7.015/B-7.016/>

Statens vegvesen skal rapportere naturallytelser via A-meldingen⁵¹, og betale arbeidsgiveravgift på skattepliktige naturallytelser, jf. folketrygdloven § 23-2 første ledd.⁵²

Statens vegvesen skal ifølge økonomibestemmelsene ha skriftlige rutiner som sikrer at de registrerer og rapporterer skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy slik at dette blir korrekt skattemessig håndtert og refundert.^{53, 54} Rutinene må sikre at Statens vegvesen oppfyller økonomibestemmelsenes krav til å føre elektronisk kjørebok i tråd med dokumentasjonsplikten.

5.2.2 Skriftlige rutiner for bruk av tjenestekjøretøy

Statens vegvesen har etablert tre ulike skriftlige rutiner for bruk av tjenestekjøretøy, som alle har vært uendret i undersøkelsesperioden:⁵⁵

- *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy. 10.21 Bruk av statens motorvogner*
- *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021
- *Krav til bruk og håndtering av kjøretøy, versjon 010621-040425*

Rutinene klargjør blant annet hvilke formål tjenestekjøretøy kan brukes til, og hvilket ansvar ledere og førere har knyttet til registrering og rapportering av skattepliktig og ikke-skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy.

Vegdirektøren har ifølge retningslinjene det overordnede ansvaret for kjøretøyflåten, mens ledere skal sikre at de ansatte kjenner til og etterlever rutinene. Vegdirektøren og divisjonsdirektøren for fellesfunksjoner og HR kan på generelt grunnlag dispensere fra bestemmelsene i retningslinjene, og divisjonsdirektørene kan dispensere fra retningslinjene i enkelttilfeller. Føreren er ansvarlig for at hver enkelt reise med kjøretøy gjøres i henhold til gjeldende regler. Bruk og samtykke til bruk av tjenestekjøretøy som er i strid med retningslinjene, anses som en tjenesteforseelse.^{56, 57}

Den sentrale kjøretøysadministrasjonen skal utarbeide og oppdatere retningslinjer, sørge for at retningslinjene praktiseres, og ha ansvaret for avviksrapportering. Sentrale oppgaver som avviksrapportering av kilometerstand og fakturering av tjenestekjøretøyene utføres av en ekstern leverandør.⁵⁸

Statens vegvesen har fastsatt tre bruksområder for tjenestekjøretøyene:^{59, 60, 61}

- i tjeneste
- kjøring til/fra arbeidstakers bosted eller kjøring på helligdager dersom det er hensiktsmessig for tjenesten, som en del av tjenestereise eller tjenesteoppdrag
- bruk utenom tjeneste (for eksempel privat bruk), som kan tillates ved at det gis dispensasjon i helt spesielle tilfeller

Statens vegvesen skal ifølge de interne retningslinjene ha elektronisk kjørebok i alle tjenestekjøretøy. I kjøreboken skal det dokumenteres hvem som er fører, type kjøreoppdrag og kjørelengde for hver kjøretur. Informasjonen skal blant annet dokumentere privat skattepliktig kjøring overfor

⁵¹ Skatteforvaltningsloven § 7-2 første ledd bokstav a.

⁵² Skatteloven § 5-12 første ledd.

⁵³ Bestemmelser om økonomistyring i staten 5.2 og 2.4.

⁵⁴ Økonomireglementet § 14.

⁵⁵ Brev fra Statens vegvesen av 14. april 2025: Svar på oppfølgingsspørsmål i forbindelse med revisjon av privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.

⁵⁶ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

⁵⁷ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner

⁵⁸ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

⁵⁹ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner

⁶⁰ Statens vegvesen prosedyre *Krav til bruk og håndtering av kjøretøy*, versjon 010621-040425.

⁶¹ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

skattemyndighetene. Informasjon fra kjørebok skal lagres i ti år, og skal deretter slettes eller anonymiseres.^{62, 63}

Statens vegvesen opplyser at alle reiser registreres automatisk i kjøreboken med formålet med tjenestereise som formålet med turen og yrkeskjøring som type kjøring. Dersom kjøreturens formål er av annen karakter enn tjenestereise, skal føreren endre turens formål i kjøreboken etter at turen er gjennomført. Den enkelte har ansvar for å rapportere all bruk som har annet formål enn tjenestereise, til HR/lønn i eget skjema. Ifølge Statens vegvesen er hensikten med kravene om å dokumentere føreren og registrere formålet med turen å kunne innberette skattbar bruk av kjøretøyene, samt å ha dokumentasjon ved eventuelle kontroller fra Skatteetaten.⁶⁴

Figur 3 Retningslinjer for bruk av tjenestekjøretøy

Kilde: Statens vegvesens interne rutiner, sammenstilt av Riksrevisjonen

5.2.3 Bruk av tjenestekjøretøy i tjeneste

Ifølge de skriftlige rutinene er hovedregelen at tjenestekjøretøyet kun skal brukes i forbindelse med den virksomheten som Statens vegvesen utøver, og av ansatte i virksomheten. Dette gjelder også passasjerer av tjenestekjøretøyet.⁶⁵

Kjøring mellom bopel og arbeidssted

Statens vegvesen tillater bruk av tjenestekjøretøy mellom bopel og arbeidssted eller på søndager og helligdager dersom kjøringen er en del av tjenestereise eller -oppdrag, bruken er hensiktsmessig for tjenesten, og vegdirektøren, divisjonsdirektøren eller deres bemyndigede gir tillatelse. Vår gjennomgang av rutinene viser at de inneholder informasjon om at slik bruk utløser skatteplikt i henhold til alminnelige skatteregler, og alltid skal avtales og være godkjent på forhånd av budsjettansvarlige. Statens vegvesen gir ikke informasjon i rutinene om når kjøring til eget bosted anses hensiktsmessig.^{66, 67}

Statens vegvesen opplyser at det er anledning til å benytte tjenestekjøretøy mellom bopel og arbeidssted så lenge det er en del av tjenestereise eller tjenesteoppdrag, og definerer slike reiser som arbeidsreiser.⁶⁸ Statens vegvesen opplyser i intervju at alle reiser mellom fast tjenestested og bopel er skattepliktig arbeidsreise fra første kilometer, dersom det ikke er sporadisk bruk (inntil 10 turer/1000 km/år). Det er den ansatte selv som må holde oversikt over grensene for skattepliktig bruk. Ifølge

⁶² Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner

⁶³ Statens vegvesens prosedyre *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen* datert 6. desember 2013, sist oppdatert 1. juni 2021.

⁶⁴ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁶⁵ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner.

⁶⁶ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogner.

⁶⁷ Statens vegvesen prosedyre *Krav til bruk og håndtering av kjøretøy*, versjon 010621-040425.

⁶⁸ Oversendelse fra Statens vegvesen til Riksrevisjonen 28. mars 2025. Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.

Statens vegvesen har alle ansatte fast tjenestested, men de poengterer at prosjekt- og anleggskontor kan være den ansattes faste tjenestested.⁶⁹

Statens vegvesen opplyser at tillatelse for bruk av tjenestekjøretøy til eget bosted gis muntlig av nærmeste leder uten at dette blir dokumentert. Ansatte trenger ikke å be om tillatelse for hver kjøretur til eget bosted, så lenge kjøringen er avklart med nærmeste leder.⁷⁰

Statens vegvesen forklarer at hensikten med arbeidsreiser til/fra eget bosted er at slike reiser kan spare tid og kostnader i oppdraget som skal løses. Det er mange ansatte som har svært varierte oppgaver på varierende lokasjoner der dette er særlig aktuelt. I slike tilfeller skal den ansatte registrere turen som arbeidsreise i kjøreboken, og rapportere kjøringen til HR/lønn.⁷¹

Statens vegvesen opplyser at de i utgangspunktet ikke har oversikt over arbeidsreiser som er registrert i kjørebøkene, og at de ikke har hjemmel i behandlingsprotokoll til å gjennomføre avstemminger for å kontrollere de arbeidsreisene til/fra eget bosted som blir rapportert til HR/lønn, mot registreringer i kjørebøkene. De opplyser videre at de kun har anledning til å gjøre slike kontroller ved anmeldelser fra politiet eller andre myndigheter, ved internrevisjonsarbeid eller dersom kjøretøyet er involvert i alvorlige skader eller ulykker.⁷²

Vi etterspurte dokumentasjon over alle registrerte arbeidsreiser til/fra ansattes bosted for alle 1 357 tjenestekjøretøyene Statens vegvesen har disponert i vår undersøkelsesperiode. Statens vegvesen oversendte uttrekk fra alle kjørebøkene som viste registrerte arbeidsreiser. Vår undersøkelse viser at det er store forskjeller mellom det som er registrert som arbeidsreiser i kjørebøkene, og det som faktisk er rapportert til Skatteetaten.

I undersøkelsesperioden er det 33 personer som har meldt fra til HR/Lønn om at de har brukt tjenestekjøretøy til reiser til/fra bosted. Det er innrapportert 149 arbeidsreiser (på totalt 78 227 kilometer) til Skatteetaten. I disse tilfellene har ansatte registrert skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy på eget skjema til HR/Lønn. Dette er ifølge Statens vegvesen arbeidsreiser som er innvilget fordi det er hensiktsmessig for utførelse av tjenesten. Innvilgelsen er ikke dokumentert skriftlig. I den samme perioden er det imidlertid registrert 2 305 arbeidsreiser (på totalt 116 128 kilometer) i de digitale kjørebøkene, se tabell 4.⁷³

Tabell 4 Oversikt over arbeidsreiser til/fra bosted i kjørebøker og innrapportert til Skatteetaten

År	Innrapporterte turer	Registrerte turer i kjørebok	Differanse
2024	45	911	866
2023	40	922	882
2022	64	472	408
Totalt	149	2 305	2 156

Kilde: Informasjon fra Statens vegvesen, sammenstilt av Riksrevisjonen

5.2.4 Privat bruk av tjenestekjøretøy

I henhold til prosedyrene til Statens vegvesen skal privat bruk av tjenestekjøretøy kun skje helt unntaksvis når tjenesten eller tjenestemannens velferd krever det. Dispensasjon skal innvilges av

⁶⁹ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁷⁰ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁷¹ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁷² Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁷³ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

vegdirektøren, regionssjefen eller den de bemyndiger, og bruken skal refunderes Statens vegvesen etter egen sats. Privat bruk skal dokumenteres i bilens kjørebok og rapporteres til den budsjettansvarlige i Statens vegvesen. Det informeres i prosedyrene om at privat bruk av tjenestekjøretøy utover sporadisk bruk utløser fordelsbeskatning.^{74, 75}

Statens vegvesen opplyser imidlertid at privat bruk av tjenestekjøretøy ikke er tillatt, og at ingen kjøretøy har vært tilgjengelig for privat bruk. Dette har ifølge Statens vegvesen blitt kommunisert til ansatte gjennom interne rutiner. Dispensasjon eller unntak fra dette har ikke vært praktisert. De har derfor heller ikke et system for å registrere, dokumentere eller få refundert eventuelt innberettete lønnspliktige ytelser ved privat bruk av tjenestekjøretøy. De vedgår at etatens kjøretøy teoretisk sett kan bli brukt privat, men at dette vil være i strid med føringer i etatens bestemmelser.⁷⁶

Statens vegvesen opplyser at de ikke har rapportert noe privat bruk av tjenestekjøretøy til Skatteetaten i vår undersøkelsesperiode. De har heller ikke betalt arbeidsgiveravgift eller blitt refundert for slik bruk. Statens vegvesen opplyser imidlertid at kjørebøkene viser at ansatte har registrert privat kjøring undersøkelsesperioden, men at innvilget dispensasjon til privat kjøring i henhold til fullmakt ikke er dokumentert.^{77, 78}

Statens vegvesen har ikke gjennomført kontroller eller avstemminger som en del av internkontrollen for å forebygge eller identifisere uriktig privat bruk av tjenestekjøretøy i undersøkelsesperioden. De har ikke hatt rutiner for kontroll av eller avstemming mellom kjørebok og oppgavepliktig lønn i undersøkelsesperioden. De har imidlertid identifisert et behov for forbedring av internkontrollrutinene knyttet til bruk av tjenestekjøretøy, og arbeidet med dette startet høsten 2024.^{79, 80} Som en del av dette arbeidet revideres retningslinjene for å tydeliggjøre kjøretøyenes bruksområder, når kjøretøyene kan benyttes og hva som er skattbar kjøring. I tillegg revideres internkontrollrutinene, og det jobbes med å endre juridisk hjemmel internt slik at de kan hente ut detaljert informasjon fra elektronisk kjørebok i forbindelse med innrapportering av skattepliktig kjøring, periodisk kontroll av installert utstyr eller kontroll av reiser (se 5.2.3 *Kjøring mellom bopel og arbeidssted*).⁸¹

Vi etterspurte dokumentasjon over alle registrerte private reiser for alle 1 357 tjenestekjøretøyene Statens vegvesen har disponert i vår undersøkelsesperiode. Statens vegvesen oversendte uttrekk fra alle kjørebøkene som viste private reiser. Vår kontroll viser at det i perioden 1. januar 2023 til og med 31. desember 2024 er registrert 202 private reiser i de digitale kjørebøkene. Det er ingen private reiser registrert i kjørebøkene i 2022.⁸²

⁷⁴ Statens vegvesens prosedyre *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy*, versjon 60517. 10.21 Bruk av statens motorvogn.

⁷⁵ Statens vegvesen prosedyre *Krav til bruk og håndtering av kjøretøy*, versjon 010621-040425.

⁷⁶ Oversendelse fra Statens vegvesen til Riksrevisjonen 28. mars 2025. *Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.*

⁷⁷ Brev fra Statens vegvesen av 14. april 2025: *Svar på oppfølgingsspørsmål i forbindelse med revisjon av privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.*

⁷⁸ Oversendelse fra Statens vegvesen til Riksrevisjonen 28. mars 2025. *Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.*

⁷⁹ Brev fra Statens vegvesen av 14. april 2025: *Svar på oppfølgingsspørsmål i forbindelse med revisjon av privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.*

⁸⁰ Oversendelse fra Statens vegvesen til Riksrevisjonen 28. mars 2025. *Svar på Riksrevisjonens spørsmål knyttet til privat bruk av tjenestebiler i Statens vegvesen.*

⁸¹ Verifisert referat fra intervju med Statens vegvesen 30. april 2025.

⁸² Oversikt mottatt fra Statens vegvesen 28. mars 2025 og 16. mai 2025.

6 Konklusjon

Konklusjon

Statens vegvesen sikrer ikke at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir dokumentert og rapportert i henhold til gjeldende regelverk.

Konklusjonen bygger på følgende hovedfunn:

- Statens vegvesen dokumenterer ikke all bruk av tjenestekjøretøy.
- Statens vegvesen sikrer ikke at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir innrapportert.

Målet med undersøkelsen har vært å kontrollere om Statens vegvesen sikrer at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir dokumentert og rapportert i henhold til gjeldende regelverk.

6.1 Statens vegvesen dokumenterer ikke all bruk av tjenestekjøretøy

For å sikre etterlevelse av dokumentasjonsplikten vedtok Statens vegvesen i 2017 at alle tjenestekjøretøy skal være utstyrt med elektronisk kjørebok. All bruk av tjenestekjøretøyene må registreres med informasjon om kjørelengde, kjørerute, fører og type kjøreoppdrag, i tråd med kravene i økonomibestemmelsene kapittel 5.2 om lønn og lønnspliktige opplysninger.

Vår revisjon avdekket at 14 av 97 tjenestekjøretøy manglet elektronisk kjørebok i hele vår undersøkelsesperiode. Videre viser revisjonen at minst 465 000 kilometer er kjørt uten at turene er registrert i kjørebøkene. En betydelig andel av kjøreturene mangler i tillegg dokumentasjon om fører og formålet med kjøreturene. Manglende kjørebøker og ufullstendige registreringer bryter med dokumentasjonsplikten og kravene i økonomibestemmelsene om at dokumentasjonen skal være tilgjengelig for kontroll. Dette kan medføre mangelfull innrapportering til skattemyndighetene ved skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy.

Manglende registreringer i kjørebøkene over lengre perioder indikerer en betydelig risiko for underrapportering av faktisk bruk av tjenestekjøretøy. Det reelle omfanget av bruk av tjenestekjøretøy kan dermed være høyere enn det som kommer frem av dokumentasjonen som foreligger i systemene til Statens vegvesen.

6.2 Statens vegvesen sikrer ikke at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir innrapportert

For å sikre at skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy blir behandlet i henhold til reglene om dokumentasjon og rapportering i økonomibestemmelsene og skattelovgivningen, er det viktig at Statens vegvesen har gode systemer og rutiner som sikrer etterlevelse av regelverket.

Revisjonen viser at Statens vegvesen ikke systematisk dokumenterer og rapporterer skattepliktig bruk av sine tjenestekjøretøy. Dette gjør det vanskelig å etterprøve om korrekte lønnsopplysninger er rapportert til skattemyndighetene.

Statens vegvesen har skriftlige rutiner for privat bruk av tjenestekjøretøy. De uttaler imidlertid at privat bruk ikke er tillatt, og at de ikke har et system for å registrere og dokumentere den lønnspliktige ytelsen for privat bruk av tjenestekjøretøy. Vår revisjon viser at i perioden 2022–2024 har ansatte registrert over 200 private kjøreturer i de elektroniske kjørebøkene til de 1 357 tjenestekjøretøyene Statens vegvesen har disponert. Ingen av disse turene er blitt rapportert videre til HR/lønn. Revisjonen viser videre at Statens vegvesen ikke har dokumentert at den private bruken er godkjent, og at det ikke er innrapportert fordel til beskatning for privat bruk til Skatteetaten. De har dermed heller ikke betalt arbeidsgiveravgift. Ingen ansatte har refundert Statens vegvesen for privat bruk av tjenestekjøretøy.

Ansatte i Statens vegvesen kan bruke tjenestekjøretøyet mellom bopel og arbeidssted som en del av tjenestereisen eller tjenesteoppdraget, når dette er hensiktsmessig. Rutinene inneholder informasjon om at slik bruk utløser skatteplikt etter alminnelige skatteregler, men presiserer ikke når kjøring mellom bopel og arbeidssted anses som hensiktsmessig, og i hvilke tilfeller slik bruk utløser skatteplikt. Kjøring mellom bopel og arbeidssted uten dokumentert godkjennelse svekker transparens, og øker risikoen for inkonsekvent praksis, skattemessige feil og underrapportering til Skatteetaten.

Statens vegvesen gjennomfører ikke kontroll av om privat bruk og kjøring mellom bopel og arbeidssted registreres i kjørebøkene, og om skattepliktig bruk blir rapportert videre til HR/lønn. Manglende oversikt og kontroll blir begrunnet med at organisasjonen mangler intern hjemmel for rutinemessig kontroll av kjørebøker. Statens vegvesen har dermed ingen oversikt over skattepliktig bruk av tjenestekjøretøy til private formål eller kjøring mellom bopel og arbeidssted.

Riksrevisjonen mener det er sannsynlig at det er manglende innrapportering til skattemyndighetene i undersøkelsesperioden. Dette kan medføre at Statens vegvesen ikke har betalt pliktig arbeidsgiveravgift og ikke har trukket skatt for privat bruk av tjenestekjøretøyene.

7 Referanseliste

Lover og regelverk

- A-opplysningsloven. (2015). *Lov om arbeidsgivers innrapportering av ansettelses- og inntektsforhold m.m.* (LOV-2012-06-22-43). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2012-06-22-43>
- Bokføringsloven. (2004). *Lov om bokføring* (LOV-2004-11-19-73). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2004-11-19-73>
- Finansdepartementet. (2003). *Bestemmelser om økonomistyring i staten.* https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf
- Finansdepartementet. (2003). *Reglement for økonomistyring i staten.* https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/fin/vedlegg/okstyring/reglement_for_ekonomistyring_i_staten.pdf
- Folketrygdloven. (1997). *Lov om folketrygd* (LOV-1997-02-28-19). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/1997-02-28-19>
- Forskrift til Skatteloven. *Forskrift til utfylling og gjennomføring mv. av skatteloven av 26. mars 1999 nr. 14* (FOR-1999-11-19-1158). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/1999-11-19-1158>
- Skattebetalingsloven. (2005). *Lov om betaling og innkreving av skatte- og avgiftskrav* (LOV-2005-06-17-67). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-67>
- Skatteforvaltningsloven. (2017). *Lov om skatteforvaltning* (LOV-2016-05-27-14). Lovdata. <https://lovdata.no/lov/2016-05-27-14>
- Skatteloven. (2000). *Lov om skatt av formue og inntekt* (LOV-1999-03-26-14). Lovdata. <https://lovdata.no/dokument/NL/lov/1999-03-26-14>
- Digitaliserings- og forvaltningsdirektoratet. (13. mai 2025). *Statens personalhåndbok.* <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/statens-personalhandbok/id3081747/>

Styringsdokumenter

- Samferdselsdepartementet. (2019). *Instruks for Statens vegvesen.* <https://www.regjeringen.no/contentassets/087954c97c8e47b7b2a733e350a25b4a/instruks-for-svv-med-endringer-fra-1-september-2021.pdf>

Rapporter

- Statens vegvesen. (2025). *Årsrapport 2024.* <https://www.vegvesen.no/contentassets/1965cea0073b470eba99533aeb713576/25-0050---svvs-arsrapport-2024-til-sd---test.pdf?v=49a80e>
- Statens vegvesen. (2024, 10. oktober). *Notat. Privat bruk av statens kjøretøyer – unntatt offentlighet, jf. offentleglova § 14 første ledd*
- Statens vegvesen. (2024, 23. januar). *V23-022 Ureglementert bruk av tjenestebil – unntatt offentlighet*

Statens vegvesens interne prosedyrer og maler m.m.

- Statens vegvesen. (2013, 6. desember). *Retningslinjer for kjøretøy som benyttes i Statens vegvesen, sist oppdatert 1. juni 2021.*
- Statens vegvesen. (u.å.). *Bestemmelser om bruk av vegvesenets kjøretøy, versjon 60517.*
- Statens vegvesen. (u.å.). *Krav til bruk og håndtering av kjøretøy, versjon 010621-040425.*

Annet

- Skatteetaten. (u.å.). *Skatte-ABC 2024/2025*.
<https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/handboker/skatte-abc/gjeldende/>
- Skatteetaten. (2010, 12. desember). *Prinsipputtalelse: Bruk av arbeidsgivers bil - krav til dokumentasjon*. <https://www.skatteetaten.no/rettskilder/type/uttalelser/prinsipputtalelser/bruk-av-arbeidsgivers-bil---krav-til-dokumentasjon/>
- Statens vegvesen. (2025). *Internrevisjonens årsplan for 2025*.